

Doamnelor și domnilor,

iată-ne la un prim moment al adevărului, în care Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă începe să prindă contur. Aveți sub ochii dumneavoastră draftul acestui document, și de acum încolo nu vom mai discuta pe supoziții, ci pe realități. Aceste realități se regăsesc în datele din versiunea preliminară a strategiei, pe care o vom dezbate începînd de astăzi. Multe dintre date nu sînt optimiste, însă ne ajută să înțelegem exact rolul acestei strategii.

Ca să definim acest rol, aș pleca de la două șabloane foarte familiare în ultimii 30 de ani: primul șablon spunea, înainte de 1989, că trebuie să muncim nu pentru binele de azi, ci pentru viitorul de aur al celor care vor veni. Omul nu conta atunci, ci doar viitorul nedefinit, dar minunat, de care urmau să se bucure generațiile viitoare, niciodată cele prezente. După căderea comunismului, am schimbat placa: de două decenii, toți guvernării care vin se plîng de „greaua moștenire” lăsată de cei dinainte.

Ei bine, vrem ca strategia pe care o pregătim acum să ne scoată din această ipocrizie, care nu ne rezolvă problemele și nici nu ne ajută să construim viitorul dorit și necesar. Pentru că, de fapt, asta pregătește actuala strategie: o Românie pentru 20 de ani, într-o Europă în căutarea propriei identități. Trebuie să ne gîndim foarte serios ca generația viitoare să nu mai suporte daunele provocate de activitatea celor din trecut și din prezent. Și pentru asta trebuie să vedem, în primul rînd, care sînt cauzele actualei stări de fapt.

Datele de plecare nu sînt tocmai optimiste. România are deja un deficit serios de resurse, pentru că importăm jumătate din necesarul de gaze naturale și 60% din necesarul de petrol. Energia nucleară părea a fi o soluție, numai că nici rezervele de uraniu nu ne vor mai ține decît 5-6 ani.

Apoi, nici resursele pe care le avem nu sînt utilizate eficient. Producția industrială a crescut, în perioada 2001 - 2005, cu 40%, dar consumînd cu 46% mai multe resurse. Adică, am produs nesustenabil. Două treimi din termocentrale și aproape jumătate din hidrocentrale și-au cam trăit traiul. Rentabilizarea și re tehnologizarea lor este o mare provocare.

Resursa umană este și ea neglijată. În primul deceniu al secolului 21, avem 2,6 cercetători la 1000 de persoane angajate, de trei ori mai puțin decît au, în medie, celelalte țări din Uniunea Europeană. Asta ne-a coborît pe locul 69 în lume la numărul de brevete înregistrate sau supuse înregistrării.

N-o să insist cu alte date acum, dar am vrut să le prezint pe acestea pentru a sublinia două lucruri. Primul: starea de fapt nu este roză, și vom avea nevoie de inteligență și de solidaritate ca să reușim s-o corectăm.

În al doilea rînd, prin aceste date, vreau să ne focusăm exact asupra draftului pe care îl dezbaterem azi: este un document care, cum se spune, are „carne” pe el. Are date, are informație compactă și acoperă sectoarele cheie ale economiei și societății. Ce nu are încă, această versiune preliminară? Cred că nu are viziunea de ansamblu și nu are prioritățile clare. Pe acestea trebuie să le adăugăm în dezbaterile care încep acum.

Aici, vreau să accentuez: ținta aceste strategii, dar și vectorul dezvoltării durabile în următorii 20 de ani îl reprezintă comunitățile locale. Ele sînt actorul central și ele vor avea cuvîntul decisiv, de acum încolo, pînă în anul 2030. De ce insist asupra acestui fapt? Pentru că săptămîna viitoare încep dezbaterile regionale, și mi se pare esențială implicarea masivă a personalităților din toate sectoarele publice, pentru a stabili elementele de forță din cuprinsul strategiei, pe fiecare zonă a țării. Timp de patru zile, ne vom afla în opt centre regionale ale României. Vom discuta pe acest document și feed-back-ul regiunilor va fi esențial.

Doamnelor și domnilor,

comunitățile locale trebuie să decidă ce vor să fie susținut în dezvoltarea durabilă a zonei lor: acolo unde există deschidere la fluviu sau la mare, infrastructura portuară poate fi esențială. În alte regiuni, sînt zone care oferă excelente condiții pentru energiile regenerabile. Altele vor putea promova turismul ecologic, iar altele vor trebui să mizeze pe agricultură. Elitele regionale - academice, politice, de business, dar și din societatea civilă - vor trebui să lectureze acest document și să decidă în ce fel își vor include pilonii de dezvoltare în strategia generală. Aceste elite cunosc exact potențialul zonelor din care fac parte, cunosc liantul care leagă comunitățile, dar și interesele care le despart. Aștept ca la aceste dezbateri regionale să fie invitate și prezente toate personalitățile reprezentative din regiunile respective.

Sigur, ceea ce diferențiază prioritățile regionale sînt bogățiile fiecărei zone, capitalul socio-cultural și afinitățile locale. Ceea ce le unește, sînt, din păcate, problemele comune. Cum ar fi că doi din trei locuitori ai satelor nu sînt conectați în România la apă curentă, și că doar un sătean din zece are acces la canalizarea modernă. Noi va trebui să găsim numitorul comun între oferte și probleme: versiunea preliminară a strategiei oferă deja cadrul de referință, dar nu vom putea găsi acest numitor comun, dacă nu vom primi din partea comunităților exact proiecția lor pentru prioritățile următoarelor două decenii.

Dincolo de acest rol de integrare și ponderare, Ministerul Mediului va urmări și transpune aplicat și obiectivele Strategiei de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene.

O să vă dau un singur exemplu: Ministerul Mediului lucrează în prezent la un proiect de act normativ potrivit căruia, din anul 2009, toate instituțiile publice vor avea obligația de a achiziționa exclusiv surse ecologice de iluminare (becuri ecologice). Tot din anul 2009 vrem să fixăm un plafon minim obligatoriu de 15% de produse ecologice, în achizițiile de echipamente IT și pentru hîrtia copiativă.

Vrem să producem o schimbare esențială în optica achizițiilor publice, unde obligațiile de a achiziționa eco sînt, acum, zero. Ca să înțelegeți dimensiunea unor asemenea achiziții, pot să vă spun că în România există în jur de 14.000 de autorități publice contractante. Asta înseamnă o cerere importantă, și poate însemna o piață excelentă pentru cei care vor investi în afaceri cu eco-echipamente.

În același timp, ca ministru responsabil pentru forma în care Strategia Națională va ajunge în dezbateră Parlamentului, vreau să insist și asupra implicării celorlalte instituții publice în realizarea acestui document. Vreau să abordăm calitativ relația cu celelalte ministere, mai ales în grupurile de lucru pe fiecare dintre cele 11 teme intersectoriale. Cred că, pe fiecare domeniu, coordonatorul funcțional trebuie să provină de la ministerul reprezentativ pentru acest domeniu: de exemplu, pentru transport durabil coordonarea poate fi la Ministerul Transporturilor, pentru sănătate publică la Ministerul Sănătății și așa mai departe. Aceste grupuri pot asigura apoi continuitatea în procesul de implementare și monitorizare, în cadrul fiecărei instituții publice.

Știu că factorul timp pune o oarecare presiune pe redactarea acestui document. Dar această presiune nu trebuie să dăuneze calității lui. Vrem ca și forma finală a documentului, nu doar acest draft, să fie, de asemenea, dezbătută. În funcție de calitatea și cantitatea dezbaterii, avem în vedere și prelungirea procesului de revizuire cu câteva luni, dacă va fi necesar. Vrem ca acest document să devină o bază serioasă pentru platformele politice ale tuturor partidelor interesate. Dar vreau ca el să ajungă și la fiecare cetățean dornic să înțeleagă ce se va întâmpla cu România. Îi rog, atît pe cei care coordonează acest proces, cît și mass-media, să insistăm să-l aducem aproape pe cetățean de această strategie. Franța a avut 350.000 de vizitatori online și 14.000 de contribuții de idei pe marginea propriei strategii de dezvoltare durabilă. La noi, numărul contribuitorilor nu trece încă de degetele de la cele două mîini.

Știu că nu este un subiect simplu și nici unul spectaculos. Dar este foarte interesant și cu implicații excepționale. Mai mult, o puternică implicare publică va învinge și scepticismul motivat, în parte, pe care formatorii de opinie îl au asupra aplicării acestei strategii. Vreau să reamintesc: Comisia Europeană va derula o procedură de monitorizare asupra respectării strategiei, după un model asemănător celui folosit în negocierile de aderare. Este o șansă pentru noi, dar și o răspundere. Și este încă unul dintre motivele pentru care nu trebuie să facem un document în pripă, după care să închidem calculatoarele și să plecăm acasă, ci să ne dăm șansa, prin această strategie, să înțelegem cine sîntem și ce vrem să fim.

Vă mulțumesc.